

Posudek na bakalářskou práci Ondřeje Rumla: „Oprávněnost Popperovy kritiky Platóna“.

Vypracoval: Mgr. Hynek Bartoš, Ph.D.

Předložená bakalářská práce se zabývá kritikou, kterou sir Karl Raimund Popper vedl proti Platónově vizi ideální obce, a snaží se ukázat, že „Popperova kritika Platóna je z větší části neoprávněná“ (str. 52). Ondřej Ruml (dále jen O. R.) si v úvodu klade tři základní otázky, na něž se snaží ve své práci nalézt odpověď:

- (1) „Co mohlo vést Platóna k tomu, že uvažuje o společenském uspořádání tak, jak je vylíčen v *Ústavě*?“
- (2) „Lze Platónovu společenskou teorii vylíčenou v *Ústavě* skutečně uchopit jako teorii, která zbavuje obyčejné lidi jejich svobody? Jako teorii, která je v souladu s povahou novodobých totalitních systémů, jak tvrdí Popper?“
- (3) „Je Popperova kritika Platóna oprávněná?“

Práce je členěna do čtyř hlavních kapitol, z nichž každá (s výjimkou třetí kapitoly) je dále rozdělena na několik podkapitol. První kapitola je věnována Platónovi, jeho životu, dílu a analýze tehdejších politických poměrů v Athénách, které podle O. R. tvoří nezbytné pozadí Platónových politických spekulací. Zvláštní pozornost je věnována Platónově *Ústavě*, v níž je představena Popperem kritizovaná politická teorie (1.2). V druhé kapitole nás autor seznamuje s životem a dílem K. R. Poppera, přičemž jeho kritika Platónových myšlenek je opět analyzována na pozadí tehdejších politických událostí. Následující kapitola se snaží poukázat na rozdíly mezi antickým a moderním pojetím demokracie a v závěrečné kapitole jsou zreferovány tři statě, z nichž první dvě (G. Vlastos, *The Theory of Social Justice in The Polis in Plato's Republic*; L. Brown, *How Totalitarian is Plato's Republic?*) se věnují oprávněnosti Popperovy kritiky vůči Platónovi (tedy tématu shodnému s předkládanou bakalářskou prací), a třetí (M. F. Burnyeat, *Utopia and Fantasy*) diskutuje, nakolik byly Platónovy politické myšlenky prezentované v *Ústavě* myšleny vážně a nakolik šlo o záměrnou utopii míněnou jako pouhé intelektuální cvičení.

V závěrečném shrnutí odpovídá O. R. na tři otázky, které si v úvodu položil, následovně:

- (1) O. R. spatřuje hlavní motivaci Platónových spekulativních reforem v tehdejších „excesech demokratického zřízení obce, respektive excesech nevzdělanců, kteří se podíleli na politické moci“ (str. 52).
- (2) Na druhou otázku odpovídá O. R. „zčásti“ kladně, neboť souhlasí s L. Brownovou v tom, „že Platónova ideální polis má určité totalitární rysy a že svoboda jednotlivce je omezena“ (str. 52).
- (3) I na poslední otázku O. R. odpovídá: „zčásti ano“ (str. 52). Zároveň však dodává, že „Popperova kritika Platóna, co se týká Platónova záporného hodnocení demokracie, je přehnaná“, přičemž se přiklání k názoru M. Burnyeata, podle kterého „Platón *Ústavu* pojímá spíše jako *vyprávění pohádek* než jako seriózní návod na změnu společnosti ve skutečném světě“ (str. 52).

Zatímco jasné vymezení tématu, přehledné členění textu do kapitol a podkapitol, rozsah zpracované primární i sekundární literatury i zjevný vnitřní zápal pro dané téma považuji za hlavní pozitiva předložené práce, nedostatky spatřuji především ve způsobu zpracování jednotlivých kapitol a v nedostatečně rozvinuté argumentaci. Od samého počátku má čtenář dojem, že čte spíše poznámky než plynulý výklad. Krátké holé věty, odstavec místy na každém druhém řádku, neočekávané změny tématu, to vše je na jedné straně součástí

osobitého literárního stylu O. R., na straně druhé ale znesnadňuje čtenáři sledovat tok autorových myšlenek.

Podobný problém je i s referencemi jednotlivých děl, které často začínají bez jakéhokoli úvodu, kde by bylo vysvětleno, jak téma referovaného díla souvisí s tématem práce. Nejfrapantnějším příkladem je třetí kapitola, ve které O. R. znenadání začne referovat kapitolu z Bleickenovi *Athénské demokracie*, aniž by čtenáři vysvětlil, proč to dělá, jak to souvisí s předešlým a následujícím výkladem. Čtenář to sice tuší (v úvodu na str. 7 – tedy o více než 30 stran textu zpátky – se dozvěděl, že srovnáním antické a novodobé demokracie chce autor „ukázat Popperovu kritiku Platóna z jiného úhlu pohledu“), ale explicitně je mu účel tohoto exkursu vysvětlen teprve v závěru práce. To samé můžeme říci i o celé čtvrté kapitole, která by se navíc svou povahou hodila spíše do úvodu, neboť jde o reference již podaných výkladů téhož tématu. V případě reference Burnyeatova článku diskutujícího roli fantazie ve vztahu k politické realitě se mi zdají závěry O. R. velmi zjednodušené až zkreslené.

Jak jsem již naznačil, domnívám se, že by předložené práci pomohlo důkladnější zpracování argumentace, která by jasně spojovala jednotlivé části a kapitoly. Přesto práci studenta O. R. považuji za obsahově zajímavou a po formální stránce dobře zpracovanou, a proto (přinejmenším v kategorii bakalářských prací) za snadno obhajitelnou. Navrhuji hodnocení kolem **30-35 bodů** s ohledem na to, nakolik se O. R. podaří svou argumentaci obhájit při ústní části bakalářské zkoušky.

V Pittsburghu, 11. října 2007

Hynek Bartoš